

ČÁST 8.

LIDSKÁ PRÁVA

OSNOVA: Děti sehraji scénku s nehodou rikši a auta. Rozhodnou, kdo nehodu zavinil. Proberou práva tak, jak jsou uvedena ve Všeobecné deklaraci lidských práv, a s jejich pomocí budou Amala hájit.

KLÍČOVÁ OTÁZKA: Jaká práva náleží každému?

BUDETE POTŘEBOVAT:

- vytištěný podklad 8a
- Všeobecné deklarace lidských práv

1. Děti prostudují nehodu, k níž v příběhu dojde,

a přečtou si komentáře na s. 36–37, kde je Amal s Farídem vyslýchán.

Co se asi stane s Amalem?

Je to spravedlivé?

Chová se policista jinak k muži v obleku než k Amalovi?

Proč?

2. Děti sehraji scénku s nehodou. Můžou se ujmout role Farída, Amala, policisty, rozzlobeného muže nebo lidí z davu.

Jak se v této situaci Faríd asi cítí?

Co může dělat?

Koho může vinit z toho, co se stalo?

Použijte metodu „rozhodovací uličky“*, abyste zjistili, co by mohl Faríd udělat a proč.

3. Děti proberou lidská práva a zváží, jaká má Amal

práva v kontextu nehody. Prodiskutují důležitost lidských práv pro ochranu lidí před nespravedlností.

Bangladéš i Česká republika podepsaly různé dokumenty zajišťující lidská práva.

Děti si prohlédnou přehled lidských práv uvedených v podkladu 8a. Definice jsou vyňaty z Všeobecné deklarace lidských práv, která byla schválena na půdě OSN v roce 1948.

4. Děti prodiskutují, jaká práva by Amal mohl využít,

aby si zajistil spravedlivé zacházení. Představí si situaci, že se policie v příběhu snaží zabavit Amalovi rikšu, uložit mu povinnost zaplatit škodu na autě nebo ho zavřít do vězení. Formulují argumenty proti takovému nespravedlivému zacházení a podloží je deklarovanými právy.

*„Rozhodovací ulička“: děti se rozdělí do dvou řad a postaví se čelem proti sobě. Jedno z nich hraje Farída, jde pomalu uličkou a ostatní mu postupně sdělují názory, co by mohl Faríd udělat a proč.

Další návrhy, jak učit děti na 1. stupni ZŠ o lidských právech, najdete např. na metodickém portálu Výchova k občanství: <http://www.vychovakobcanstvi.cz/materialy?age=2&perpage=10>

**PODKLAD 8A: KARTIČKY S POPISEM LIDSKÝCH PRÁV
ZE VŠEOBECNÉ DEKLARACE LIDSKÝCH PRÁV**

Právo na rovnost Máš právo na rovné zacházení jako všichni ostatní, bez ohledu na rasu, barvu pleti, pohlaví, jazyk, náboženství, názory, rodinné zázemí, zaměstnání či národnost. Článek 1 a 2	Právo na život, svobodu a osobní bezpečnost Nikdo ti nesmí ubližovat nebo tě ponižovat. Měl/a bys mít vše, co potřebuješ, abys mohl/a žít a rozvíjet se. Článek 3, 4 a 5
Právo na rovné zacházení před zákonem Policie i soudy musí ke všem přistupovat stejně. Pokud jsi obviněn/a z porušování zákona, musí se ti dostat spravedlivého soudního procesu před nezávislým soudem. Musí být s tebou zacházeno jako s nevinným/nevinnou, dokud se neprokáže tvoje vina. Pokud si to přeješ, máš právo se hájit a dokazovat, proč nejsi vinen/vinna. Článek 6, 7, 8, 10 a 11	Právo na život bez svévolného zatýkání a vyhošťování Nikdo nemá právo tě zatknout nebo uvěznit bez pádného důvodu. Článek 9
Právo na soukromí, manželství a rodinu Máš právo na ochranu, pokud se někdo bezdůvodně pokusí o tobě šířit lži a pomluvy nebo se pokusí proniknout k tobě domů, číst tvoji poštu či obtěžovat tebe a tvou rodinu. Máš právo se vdát/oženit, s kým chceš, a nikdo tě nesmí nutit ke sňatku, který si nepřeješ. Článek 12 a 16	Právo na pohyb, právo odejít do jiné země, pokud jsi v nebezpečí, právo na státní příslušnost. Máš právo cestovat po své zemi nebo ji opustit. Pokud ti někdo vyhrožuje, že ti ublíží, máš právo odstěhovat se do jiné země a požádat tam o ochranu. Článek 13, 14 a 15
Právo na soukromé vlastnictví Nikdo ti nesmí bezdůvodně zabavit tvůj majetek. Článek 17	Právo na účast ve volbách, na účast ve vládě své země a na sdružování s jinými lidmi Článek 20 a 21
Právo na práci a na odpočinek Máš právo pracovat i mít určitý čas volno. Článek 23 a 24	Právo na vzdělání, učení a kulturu Máš právo chodit do základní školy, právo na to se ve škole učit a rozvíjet. Také máš právo účastnit se kulturního života včetně umění, her či literatury. Článek 26 a 27